ทัศนคติทางภาษา : การพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ[1]

ศศิธร ธาตุทอง[2]

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

บทนำ

เมื่อสังคมต่างภาษามีการผลัดเปลี่ยนวิทยาการตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ ภาษาย่อมเกิดการถ่ายเทจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งเช่นกัน เนื่องจากหน้าที่หลักของภาษาคือสื่อสำคัญในการศึกษาสื่อสารนั่นเอง ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับนานาอารยประเทศมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้เกิดการถ่ายเททางด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน สังเกตได้จากการที่มีคำศัพท์ภาษาต่างประเทศในภาษาไทยเป็นจำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะคำศัพท์จากภาษาอังกฤษที่มีการบัญญัติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับในอดีต (อ้อนวิ วงษ์ไทย, 2527, น.12) ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งสารสนเทศที่การสื่อสารเป็นไปอย่างไร้พรมแดน การสัมผัสระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษจึงเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภาษาไทยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การยืมศัพท์ (lexical borrowing) ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยในรูปแบบของการปนภาษา (code-mixing) ซึ่งการปนภาษา หมายถึง การที่ผู้พูดนำส่วน (pieces) ของภาษาใดภาษาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือส่วนที่ใหญ่กว่าวลีมาปนในอีกภาษาหนึ่ง (Guespers, 1977 อ้างใน Pandit, 1987, p.18)

---

[1] ดัดแปลงจาก วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง "ทัศนคติของคนไทยในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ" (ศศิธร ธาตุทอง, 2541)

[2] อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เท่าที่ผ่านมามีผู้สนใจศึกษาการปนภาษาระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการปนภาษาในแวดวงต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของฉันทณี วัดธรรมยิ่ง (2538) ที่ได้ศึกษาการปนภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษของกลุ่มแพทย์หรือ งานวิจัยของสุทธิรา ม่องพาณิชเจริญ (2540) ที่ศึกษาการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของนักข่าวรายการวิทยุภาคเอฟ.เอ็ม.ในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น จากงานวิจัยต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าการนำภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาไทยนั้นเป็นรูปแบบการใช้ภาษาที่พบได้ในหลายวงการ และพบว่าจะมีการปนในระดับคำศัพท์สูงกว่าในระดับอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษได้ทวีบทบาทในสังคมไทยปัจจุบันมากขึ้น อันเนื่องจากอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อภาษาต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นภาษากลางสากล (international lingua franca) ซึ่งเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวิทยาการตลอดจนวัฒนธรรม ต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน

อิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อภาษาไทยส่งผลให้เกิดทัศนะเกี่ยวกับการนำภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาไทย กล่าวคือบุคคลบางกลุ่มไม่เห็นว่าการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยเป็นเรื่องเสียหาย เนื่องจากศัพท์ภาษาอังกฤษเหล่านั้นช่วยให้ได้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ดังเช่นนักวิชาการจำนวนมากมีความรู้สึกว่าคำศัพท์เฉพาะอาชีพนั้นเมื่อใช้พับศัพท์จะสื่อสารกันได้ตรงกว่า (ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ติงศภัทิย์, อุดาพร ลักษณียนาวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537, น.129) ในขณะที่บุคคลอีกกลุ่มเห็นว่าการปนภาษาทำให้ภาษาไทยเปลี่ยนแปลง ดังคำปรารภของนายขวน ทองภักดี ที่กล่าวถึงการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยซึ่งสรุปความได้ว่าสื่อสารมวลชนและหน่วยงานต่าง ๆ ควรใช้ภาษาไทยในการตั้งชื่อรายการหรือในการจัดทำป้าย โดยไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากหากคนไทยไม่ใช้ภาษาไทยแล้ว ภาษาไทยก็จะค่อย ๆ เลือนไปในที่สุด (สัมพร สุขเกษม, 2538, น.88) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อการปนภาษาไทยปนภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง เพื่อให้ทราบแนวคิดที่มีต่อการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าว

การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติทางภาษานั้นได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ เพราะการทราบทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่งจะช่วยให้ทราบความรู้สึกนึกคิดที่สลอดทั้งแนวโน้มในการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มสังคมนั้น ๆ ที่จะมีต่อบุคคล กลุ่มสังคม หรือสัญลักษณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องจากทัศนคตินี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ (ศิญ ศรีเจริญวัฒน์, 2529, น.51) เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติทางภาษามีอยู่หลายชนิดด้วยกัน เช่น การสัมภาษณ์ การสร้างสถานการณ์เพื่อให้สังเกต หรือการใช้แบบสอบถาม แต่มีเครื่องมือชนิดหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าสามารถวัดทัศนคติต่อบุคคลฯหรือกลุ่มบุคคลด้วยภาษาได้เป็นอย่างดี คือ การใช้เทคนิคการจับคู่แบบปลอม หรือ matched-guise technique ซึ่งเป็นเทคนิคการศึกษาทัศนคติทางอ้อมที่ให้ผลน่าเชื่อถือเพราะสามารถให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติออกมาได้ทันที (สันทกา วชิรพินทุ, 2530, น.3) เนื่องจากการถามทัศนคติเกี่ยวกับบุคคลหรือภาษาโดยตรงจากผู้ตอบนั้นอาจจะไม่ได้คำตอบที่เป็นทัศนคติที่แท้จริงเนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมปกปิด (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2526, น.35)

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
วันลงทะเบียน
๑ ๖ ก.ย. ๒๕๔๕

ประชากรจะได้รับการบอกให้จินตนาการถึงบุคลิกลักษณะและสถานภาพทางสังคมของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยิน วิธีการสังเกตว่าทัศนคติที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมสรุปรวมถึงทัศนคติที่มีต่อภาษาพูดของบุคคลนั้นด้วย (ลิขิต ธรีนราวัฒน์, 2520) เมื่อฟังเสียงพูดแต่ละเสียงจบแล้ว กลุ่มตัวอย่างประชากรจะประเมินเสียงที่ได้ยินโดยให้คะแนนในแต่ละบุคลิกลักษณะ เช่น ในประเด็นของสติปัญญา ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยผู้ตอบจะเลือกใช้ตัวเลขหมายลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 หรือ 7 ช่อง ที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยบนมาตราประเมิน (rating scale) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายอังกฤษประเมินเสียงพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสเกือบทุกกรณี ส่วนกลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายฝรั่งเศสไม่เพียงประเมินเสียงพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสเท่านั้น แต่ยังประเมินเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสต่ำกว่าการประเมินเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสโดยกลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายอังกฤษอีกด้วย สรุปได้ว่ากลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะได้รับการประเมินสูงกว่ากลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

ลิขิต ปาธีคุปต์ (1989) ได้นำเครื่องมือ matched-guise technique มาใช้ศึกษาทัศนคติทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นครั้งแรกในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง "Central Thai and Northeastern Thai : A Linguistic and Attitudinal Study" ซึ่งเป็นการศึกษาทัศนคติทางภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนนันทกา วชิรพิมพ (2530) และปรีชา พิชิณพงศ์ (2536) ก็ได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้ศึกษาทัศนคติทางภาษาในงานวิจัยของตนเองเช่นกัน

เครื่องมือ matched-guise technique ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดย วอลเลซ แลมเบิร์ต (Wallace Lambert) และเพื่อนร่วมงานในปี ค.ศ. 1960 เพื่อนำมาศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษา 2 กลุ่มคือ กลุ่มเชื้อสายอังกฤษและกลุ่มเชื้อสายฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยแมคกิลล์ (McGill) ประเทศแคนาดา โดยให้กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มฟังเสียงพูดภาษาอังกฤษและเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสจากแถบบันทึกเสียง เสียงที่ได้ยินจากเสียงพูดเรื่องเดียวกัน 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส โดยมีข้อบังคับไม่ให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทราบว่าเสียงพูดทั้งสองภาษาเป็นเสียงของผู้พูดคนเดียวกัน กลุ่มตัวอย่าง

จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นได้ชัดถึงประสิทธิภาพของ matched-guise technique ในการวัดทัศนคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยภาษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติ[1] ของสังคมไทยที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ตลอดจนศึกษาว่าตัวแปรทางด้านอาชีพและตัวแปรภาษาในด้านประเภทของคำปนภาษาอังกฤษทำให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้วิธีดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างประชากรและวิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือเคยอาศัยในกรุงเทพมหานครไม่ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 80 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น 4 กลุ่ม ตามเกณฑ์ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2534) ได้แก่

กลุ่มที่ 1 อาชีพที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และต้องใช้ภาษาอังกฤษมาก

กลุ่มที่ 2 ผู้จัดการบริษัทห้างร้าน เช่น ผู้จัดการฝ่ายการตลาดหรือผู้จัดการฝ่ายการขาย ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษมากพอสมควร

กลุ่มที่ 3 พนักงานขายและตัวแทนจำหน่าย เช่น พนักงานขายประกันชีวิต ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษมากพอสมควร

กลุ่มที่ 4 พนักงานเสิร์ฟอาหาร เช่น พนักงานเสิร์ฟอาหารที่ไม่ต้องใช้ภาษาอังกฤษมากนัก

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้จะได้นำประเด็นทางด้านเพศและอายุมาพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อภาษาหรือไม่ สำหรับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเพศและอาชีพแสดงไว้ในตารางที่ 1

---

[1] ทัศนคติ หมายถึง ระบบของความคิด ความรู้สึก ตลอดจนปฏิกริยาโต้ตอบของบุคคลที่มีต่อบุคคล กลุ่มบุคคล สังคม หรือ เหตุการณ์ในสังคมรอบข้าง (Lambert and Lambert, 1964)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ตารางที่ 1

จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามเพศและอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างประชากร	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
1. อาจารย์มหาวิทยาลัย	18.8%	6	29.2%	14	25.0%	20
2. ผู้จัดการบริษัท/ห้างร้าน	43.8%	14	12.5%	6	25.0%	20
3. พนักงานขายและตัวแทนขายหน้า	15.6%	5	31.2%	15	25.0%	20
4. พนักงานแอร์ฟอาหาร	21.9%	7	27.1%	13	25.0%	20
รวม	100%	32	100%	48	100%	80

ผู้วิจัยนำเทคนิคการจับคู่แบบหลอก (matched-guise technique) มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเน้นเครื่องมือดังกล่าวมาดัดแปลงตามความเหมาะสม กล่าวคือ เสียงพูดจากเทปบันทึกเสียงจะเป็นเสียงจากผู้พูดเพศหญิงพูดใน 2 รูปแบบ คือ เรื่องทั่วไป[1] และเรื่องเฉพาะอาชีพ[2] ในแต่ละเรื่องจะแบ่งเป็นเสียงพูดภาษาไทยและเสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษซึ่งแต่ละเสียงจะมีความยาวโดยเฉลี่ยประมาณ 15 วินาที ดังนั้น จึงมีเสียงพูดทั้งสิ้น 4 เสียง ดังนี้

ก. เสียงพูดเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (เรื่องการดูแลลูกค้า) แบ่งเป็น

ก.1 เสียงพูดภาษาไทย

ก.2 เสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ

ข. เสียงพูดเกี่ยวกับเรื่องเฉพาะอาชีพ (เรื่องการตรวจคลื่นความถี่สูงทางหน้าท้อง) แบ่งเป็น

ข.1 เสียงพูดภาษาไทย

ข.2 เสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละคนจะประเมินบุคลิกลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยินจากเทปบันทึกเสียงทีละเสียง แล้วใช้เครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยบนมาตรประเมิน (rating scale) ของแต่ละบุคลิกลักษณะ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ลักษณะ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา สติปัญญา ความทันสมัย ความสุภาพอ่อนโยน ความมั่นใจในตนเอง ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม ทั้งนี้ผู้ประเมินไม่ทราบว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงของผู้พูดคนเดียวกัน

---

[1] เสียงพูดในเรื่องทั่วไปจะปรากฏคำปนภาษาอังกฤษประเภทคำศัพท์ทั่วไป หมายถึง คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในบริบททั่วไป ซึ่งไม่จำกัดอยู่ในอาชาอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ และไม่มีปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 เช่น compromise, target group, project เป็นต้น

[2] เสียงพูดเรื่องเฉพาะอาชาจะปรากฏคำปนภาษาอังกฤษประเภทคำศัพท์เฉพาะอาชา หมายถึง คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่จำกัดการใช้อยู่ในอาชาอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น Audible (คำศัพท์เฉพาะอาชาแพทย์) หมายถึง ยาปฏิชีวนะ (พจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2532)

นอกจาก matched-guise technique แล้ว ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความตระหนักในการใช้ภาษาอังกฤษ, การใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษของตัวอย่างประชากร ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้จากเครื่องมือทั้งสองว่าสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า F (F test)

ผลการศึกษา

3.1 การประเมินทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดภาษาไทยและภาษาไทยปนภาษาอังกฤษโดยเทคนิคการจับคู่แบบหลอย

ผลการศึกษาด้วยเทคนิคการจับคู่แบบหลอยพบว่า อาชีพของบุคคลจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษต่อเมื่อเป็นการพูดในเรื่องทั่วไป แต่อาชีพของบุคคลจะไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่เกี่ยวกับการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษในการพูดเรื่องเฉพาะสาขาที่ต้องใช้ศัพท์เฉพาะในการปน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าในการประเมินเสียงพูดเรื่องทั่วไป กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 บุคลิกลักษณะ คือ ระดับการศึกษา และฐานะทางสังคม และประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 4 บุคลิกลักษณะ คือ สติปัญญา ความเป็นผู้นำ ระดับการศึกษา และฐานะทางสังคม หากพิจารณาผลรวมของการประเมินเสียงพูดในเรื่องทั่วไปที่เป็นภาษาไทยและภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แสดงว่าปัจจัยด้านอาชีพมีผลต่อการประเมินดังกล่าว

สำหรับการประเมินเสียงพูดในเรื่องเฉพาะสาขาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 บุคลิกลักษณะ คือ สติปัญญาและระดับการศึกษา และประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 บุคลิกลักษณะ คือ รูปร่างหน้าตา ความมุ่งมั่นต่อความโดดเด่น และฐานะทางสังคม สำหรับผลรวมของการประเมินโดยแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร ปรากฏว่าทั้งเสียงพูดเรื่องเฉพาะสาขาภาษาไทยและภาษาไทยปนภาษาอังกฤษนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าการประเมินของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มอาชีพไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า F) ของทุกเสียงพูดระหว่างเรื่องทั่วไปและเรื่องเฉพาะสาขา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรประเมินสอดคล้องกันในประเด็นของระดับการศึกษาและฐานะทางสังคม กล่าวคือในบุคลิกลักษณะด้านระดับการศึกษานั้น ทุกกลุ่มอาชีพประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเสียงพูดเรื่องเฉพาะสาขา และที่ระดับ .01 ในเสียงพูดเรื่องทั่วไป สำหรับบุคลิกลักษณะด้านฐานะทางสังคม กลุ่มตัวอย่างประชากรประเมินให้เสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งในเรื่องทั่วไปและเรื่องเฉพาะสาขาเมื่อพิจารณาความสอดคล้องของการประเมินบุคลิกลักษณะของผู้พูดจากทุกลีลาพูดทั้งในเรื่องทั่วไปและเรื่องเฉพาะสาขา โดยพิจารณาจากการทดสอบค่า F พบว่า มีพียงประเด็นของระดับการศึกษาและฐานะทางสังคมเท่านั้นที่ได้รับการประเมินสอดคล้องกันว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 2 เรื่อง

ตารางที่ 2

ค่า F แสดงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการประเมินเสียงพูดภาษาไทย

และภาษาไทยในภาษาอังกฤษ

บุคลิกลักษณะ	เรื่องทั่วไป		เรื่องเฉพาะสาขา	
	ไทย	ไทยในอังกฤษ	ไทย	ไทยในอังกฤษ
1. รูปร่างหน้าตา	0.4772	1.0601	0.5521	3.4171*
2. สติปัญญา	2.7165	2.0998*	2.8061*	1.8229
3. ความทันสมัย	2.6137	1.1558	1.8461	0.8669
4. ความมีภาพลักษณ์โดดเด่น	2.4754	2.4200	0.9435	3.5638*
5. ความมั่นใจในตนเอง	1.9845	2.5724	0.8908	0.5796
6. ความเป็นผู้นำ	2.6105	3.2922*	2.1933	0.5961
7. ความรับผิดชอบ	1.3617	0.6190	2.2960	1.2051
8. ระดับการศึกษา	5.6758**	3.2361*	2.9037*	1.8115
9. ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.8269	0.4634	0.4396	1.4685
10. ฐานะทางสังคม	5.7118*	3.4692*	1.1624	3.9294*
รวม	4.0296*	3.3350*	2.5599	2.0712

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ผู้วิจัยได้พิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการประเมินเสียงพูดแต่ละเสียง (ดูรายละเอียดใน ศศิธร ธาตุเหล็ก, 2541) สรุปได้ว่า โดยทั่วไปตัวอย่างประชากรทุกกลุ่มอาชีพประเมินเสียงพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษสูงกว่าเสียงพูดภาษาไทยทั้งในเรื่องทั่วไป และเรื่องเฉพาะสาขา ผลจากการประเมินนี้บ่งชี้ถึงทัศนคติที่เป็นบวกต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ และแสดงให้เห็นถึงความนิยมของชนชาติที่พูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งนี้เป็นแนวทางให้ทราบถึงทัศนคติโดยรวมของสังคมไทยที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษซึ่งอ้างอิงตามหลักการที่ว่า "ภาษาพูดของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมหนึ่งหรือในสถานการณ์หนึ่ง ๆ อาจทำให้ผู้ฟังเกิดทัศนคติหรือความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้พูดได้ และทัศนคติดังกล่าวนี้จะเป็นตัวแทนความนึกคิดของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกันและพูดภาษาเดียวกันกับผู้ฟังนั้น" (พิสุ ศรีนวาไพฑูรย์, 2529, น.60)

สำหรับประเด็นของตัวแปรทางด้านชนิดของคำในภาษาอังกฤษ พบว่า จากผลการประเมินเสียงพูดทั้ง 4 เสียงของแต่ละกลุ่มอาชีพดังตารางที่ 3 นั้น เมื่อพิจารณาผลรวมของค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า F) ของแต่ละเสียงพูด ปรากฏว่ากลุ่มอาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัย และกลุ่มอาชีพพนักงานเสิร์ฟอาหารประเมินทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดทุกเสียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นชนิดของคำปนจึงไม่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาแยกในแต่ละบุคลิกลักษณะพบว่ากลุ่มอาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ประเมินให้บุคลิกลักษณะในด้านอดีปัญญาและความสุภาพอ่อนโยนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประเมินให้อีก 5 บุคลิกลักษณะที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มอาชีพพนักงานเสิร์ฟอาหารประเมินทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดทุกเสียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นชนิดของคำปนจึงไม่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว

ส่วนอีก 2 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือ คือ กลุ่มผู้จัดการบริษัทห้างร้าน และกลุ่มพนักงานขายและตัวแทนขายหน้า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาผลรวมของค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า F) ของแต่ละเสียงพูด จะเห็นได้ว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงให้เห็นว่าประเภทของคำปนมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการพูดดังกล่าว เมื่อพิจารณาการประเมินเสียงพูดทั้ง 4 เสียงของกลุ่มผู้จัดการบริษัทห้างร้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 6 บุคลิกลักษณะ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา อดีปัญญา ความทันสมัย ความมั่นใจในตนเอง ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 8

ค่า F แสดงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการประเมินเสียงพูด

ทั้ง 4 เสียงรวมกันของตัวแทนประชากรทุกกลุ่มอาชีพ

บุคลิกลักษณะ	อาจารย์	ผู้จัดการ	พนักงานขาย	พนักงานเสิร์ฟ
1. รูปร่างหน้าตา	0.2460	4.2793**	0.3040	1.6475
2. สติปัญญา	3.0638*	7.1662**	7.8330**	1.3959
3. ความทันสมัย	0.8760	3.4766*	5.8219**	1.0320
4. ความสุภาพอ่อนโยน	3.4400*	1.0150	2.5638	1.3771
5. ความมั่นใจในตนเอง	1.3333	3.5384*	4.5497**	1.4624
6. ความเป็นผู้นำ	1.4656	2.4478	5.9087**	0.5661
7. ความรับผิดชอบ	0.4114	0.6269	2.0615	0.2871
8. ระดับการศึกษา	2.5179	7.9295***	11.8916***	0.4857
9. ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.2859	2.8951*	3.2226*	2.7075
10. ฐานะทางสังคม	0.2859	2.2148	5.4104**	2.0093
รวม	0.5746	5.7448**	7.0951**	1.9958

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับกลุ่มอาชีพพนักงานขายและตัวแทนนายหน้า เมื่อพิจารณาผลรวมของการประเมินทัศนคติที่มีต่อเสียงพูดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับการประเมินเสียงพูดจำแนกตามแต่ละบุคลิกลักษณะพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ประเมินเสียงพูดทุกเสียงว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 7 บุคลิกลักษณะ ได้แก่ สติปัญญา ความทันสมัย ความมั่นใจในตนเอง ความเป็นผู้นำ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม ยกเว้นบุคลิกที่น่าสนใจคือ ทั้งกลุ่มอาชีพผู้จัดการบริษัทห้างร้านและกลุ่มอาชีพพนักงานขายและตัวแทนนายหน้าต่างประเมินผลตอบสนองต่อบุคลิกลักษณะด้านระดับการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างยิ่งที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นระดับความแตกต่างที่สูงมาก

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) ในแต่ละเสียงพูดของแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ทุกกลุ่มอาชีพต่างประเมินให้เสียงพูดเรื่องเฉพาะสาขาที่เป็นภาษาไทยปนภาษาอังกฤษสูงกว่าเสียงพูดอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อการนำศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาไทยเฉพาะเมื่อพูดเรื่องเฉพาะสาขา

3.2 การประเมินทัศนคติที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษโดยแบบสอบถาม

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษระหว่างเทคนิคการจับคู่แบบหลอกและแบบสอบถามพบว่า โดยทั่วไป ตัวอย่างประชากรประเมินการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษด้วยเทคนิคการจับคู่แบบหลอกสูงกว่าการประเมินด้วยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ, การใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่มีต่อการใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ปรากฏผลดังนี้

จากการประเมินทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า ทักษะภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับอำนาจเกี่ยวลิฎมิของอาชีพในสังคมไทย กล่าวคือ กลุ่มอาชีพที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิที่สูงจะมีทักษะทางภาษาอังกฤษสูงและตระหนักถึงประโยชน์ของภาษาอังกฤษโดยตอบว่าตนเองนำภาษาอังกฤษมาใช้ในการทำงานสูงกว่าตัวอย่างประชากรที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิรองลงมา อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่สอบว่านำภาษาอังกฤษมาใช้ในการทำงานในอัตราสูงเกินร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษทวีบทบาทมากในการทำงานในสังคมไทยปัจจุบัน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี โสภาสัมฤทธิ์ (2526) ที่ว่า "ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นมากในการทำงานในโลกยุคปัจจุบันที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอกตลอดเวลา"

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรเลือกที่จะใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษกับบุคคลที่อยู่ในฐานภาพใกล้เคียงกับตนและมีความสนิทสนมกัน เช่น คู่สามี-ภรรยา หรือเพื่อนร่วมงาน สูงกว่าการใช้กับบุคคลที่มีฐานภาพสูงกว่าตน เช่น บิดา-มารดา หรือผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษเป็นรูปแบบภาษาแบบลักษณะ สอดคล้องกับคำกล่าวสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังดังที่ ปราณี กุลละวณิชย์ และพวก (2537, น.39) กล่าวไว้ว่า "ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมีการแปรตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังฐานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด ภาษาที่ใช้ก็จะมีลักษณะเป็นแบบทางการ ๆ และถ้าผู้ฟังมีฐานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด ภาษาที่ใช้ก็จะมีลักษณะเป็นทางการ"

ในการเลือกประเภทของคำปนภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย พบว่า กลุ่มอาชีพที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิสูงตอบว่าตนเองใช้คำปนประเภทที่เป็นคำศัพท์เฉพาะสาขาและยังไม่มีคำบัญญัติในภาษาไทยมากที่สุด เช่น เวปไซต์ (website) และหากคำปนใดที่มีการบัญญัติแล้วก็จะใช้ตามศัพท์บัญญัตินั้น ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกับกลุ่มอาชีพที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิที่ต่ำจึงเลือกที่จะใช้คำปนที่เป็นคำทั่วไป เช่น แอปปี้ โดยไม่เคร่งครัดว่าจะมีศัพท์บัญญัติในภาษาไทยแล้วหรือไม่ก็ตาม

การตอบสอบความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่มีต่อภาษาอังกฤษและการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษโดยแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยต้องรู้ภาษาอังกฤษ แต่มีความคิดเห็นค่อนข้างต่างกันในประเด็นของประโยชน์ของภาษาอังกฤษในการช่วงชิงอาชีพของตน และความเหมาะสมในการนำภาษาอังกฤษ

มาใช้ปนในภาษาไทย กล่าวคือ กลุ่มอาชีพในลำดับเกียรติภูมิที่สูงจะประเมินว่าภาษาอังกฤษมีส่วนช่วยในการทำงานของตนมากกว่ากลุ่มอาชีพในลำดับเกียรติภูมิที่ต่ำ ในทางตรงข้ามกลุ่มอาชีพในลำดับเกียรติภูมิที่สูงมีความพร้อมเป็นกลางต่อการใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ในขณะที่กลุ่มอาชีพที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิที่ต่ำกว่าก็มีความเห็นคล้อยไปในทางบวกมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีความเห็นที่เป็นบวกอย่างเด่นชัดในกลุ่มพนักงานเอิร์ฟฯการบิน ซึ่งจากผลดังกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรยังคงยึดมั่นในความสำคัญของภาษาอังกฤษ แต่ยังคงมีแนวโน้มที่จะยอมรับให้นำภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาไทยอย่างเสรีมากขึ้น

ส่วนการศึกษาทัศนคติที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยแสดงทัศนคติคล้อยตามกับกลุ่มผู้บริหารบริษัทห้างร้าน แต่จะแตกต่างจากกลุ่มพนักงานบริษัทและตัวแทนนายหน้า และแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มพนักงานเอิร์ฟฯการบิน โดยเฉพาะในประเด็นของทักษะภาษาอังกฤษและความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษด้วยแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มอาชีพที่อยู่ในลำดับเกียรติภูมิที่ต่ำสุด คือ กลุ่มอาชีพพนักงานเอิร์ฟฯการบินมีทัศนคติโดยรวมต่อการพูดปนภาษาต่อไปทางบวกค่อนข้างชัดเจน ซึ่งต่างกับอีก 3 กลุ่มที่เหลือซึ่งมีทัศนคติต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษในระดับเป็นกลาง ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คาชรู (Kachru, 1978 อ้างใน Richards, 1979, pp.16-27) ที่ว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องหมายแสดงชนชั้นทางสังคม กล่าวคือ ในสังคมอินเดีย การพูดภาษาอังกฤษมาพูดปนในภาษาอินเดีย (Englishization) เป็นรูปแบบการพูดของชนชั้นกลาง ซึ่งแสดงถึงความมีอำนาจ (power) และเกียรติภูมิที่สูงของผู้พูด ดังนั้นชนชั้นกลางค่อนไปทางต่ำในอินเดียจึงพยายามที่จะนำภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาพูดของตนเองบ้าง เพื่อจากต้องการเลื่อนชั้นทางสังคม ปราณี ทุ่มสวัสดิ์ และคณะ (2537, น.123) กล่าวถึงกลุ่มบุคคลที่นิยมนำภาษาอังกฤษมาใช้ปนในภาษาไทย โดยยกตัวอย่างกลุ่มนักวิชาการซึ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงว่านักใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าว จึงทำให้เกิดสมมติฐานที่ว่าการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษแสดงถึงความมีภูมิปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ยมรา ประชิทธิรัฐสันธุ์ (2533, น.60) ที่ว่า เมื่อสังคมมองว่ากลุ่มบุคคลหนึ่งมีอัตลักษณ์ที่สูงกว่ากลุ่มบุคคลอื่น พฤติกรรมของกลุ่มที่มีอัตลักษณ์ที่สูงกว่าย่อมแตกต่างจากพฤติกรรมของกลุ่มรองลงมา ภาษาก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ นักภาษาศาสตร์สังคมมองว่า รูปแบบของภาษาที่กลุ่มบุคคลที่มีอัตลักษณ์สูงใช้ย่อมเป็นรูปแบบที่มีอัตลักษณ์ด้วย จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ภาษาพูดที่ตัวอย่างประชากรกลุ่มพนักงานเอิร์ฟฯการบินมีทัศนคติในทางบวกต่อผู้พูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้มองว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีเกียรติภูมิสูงนั่นเอง

ผู้วิจัยได้พิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นของความสอดคล้องของทัศนคติที่วัดจากเทคนิคการจับคู่แบบหลอก กับแบบสอบถาม กล่าวคือ ผู้วิจัยคัดเลือกบุคลิกลักษณะที่สอบถามในแบบประเมินที่ใช้คู่กับเทคนิคการจับคู่แบบหลอกมา 5 ประเด็น จากนั้นจึงนำประเด็นดังกล่าวมาดัดแปลงเป็นข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่าแบบ 5 ช่วงคะแนน (rating scale) โดยสอบถาม

ผู้ตอบว่าเท่ากันด้วยหรือไม่ว่าผู้ที่พูดภาษาไทยปน ภาษาอังกฤษจะมีบุคลิกลักษณะในประเด็นต่อไปนี้สูงกว่าผู้ที่พูดเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น ได้แก่ ความทันสมัย ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม และความเป็นผู้นำ ผลการศึกษาปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1

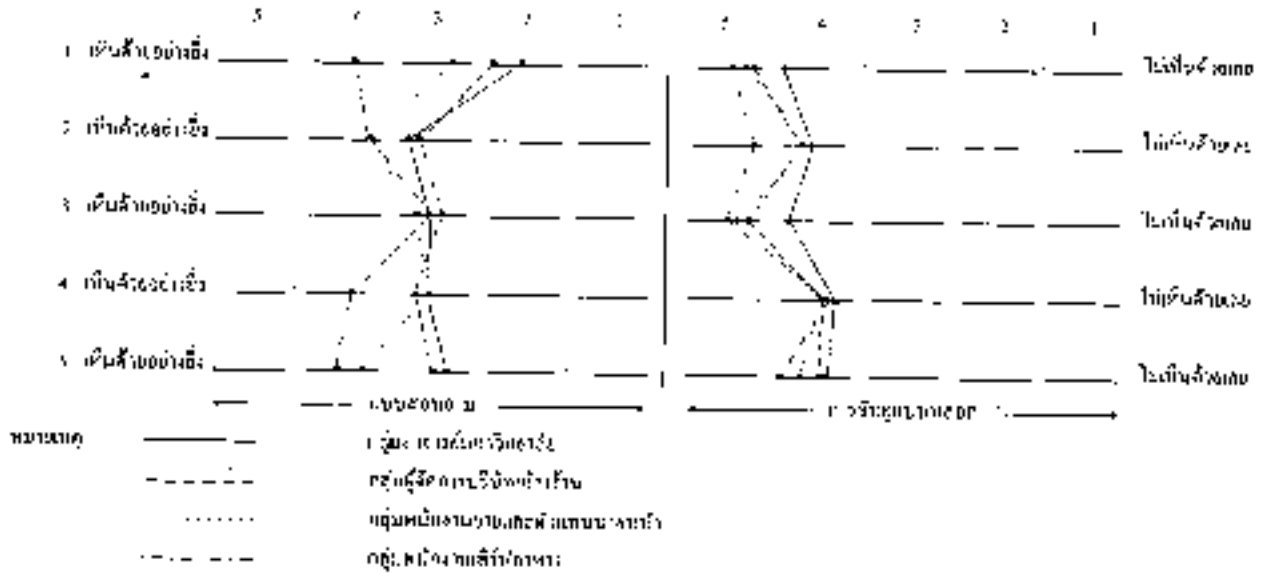

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษระหว่างเทคนิคการจับคู่แบบทดลองและแบบสอบถาม (ดูแผนที่ 1) พบว่า มีเพียงกลุ่มพนักงานเอ็ร์ฮอสเตสเท่านั้นที่ประเมินบุคลิกลักษณะของผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต่อนข้างสอดคล้องกันทั้งจากเทคนิคการจับคู่แบบทดลอง และจากแบบสอบถาม ในขณะที่อีก 3 กลุ่มที่เหลือประเมินบุคลิกลักษณะของผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วยเครื่องมือทั้ง 2 ประเภทไม่สอดคล้องกัน ความแตกต่างในการประเมินนี้อาจสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า การถามทัศนคติเกี่ยวกับบุคคลหรือภาษาโดยตรงจากผู้ตอบนั้นอาจจะไม่ได้คำตอบที่เป็นทัศนคติที่แท้จริง เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมปกปิด (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2526, น.86)

บรรณานุกรม

ดันทมิ รัตธรรมยิ่ง. "การใช้ภาษาของแพทย์ : การปนภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

ชวน หลีกภัย. นายกรัฐมนตรี. ปาฐกถา, 29 มิถุนายน 2537. อ้างอิงใน อัมพร จุฬเกษม, "คำขวัญของนายกชวน." คู่สร้างคู่สม 18 (กุมภาพันธ์ 2538) : 66.

ณัฐ ศรีนราวัฒน์. "พัฒนาการทางภาษา." วารสารธรรมศาสตร์ 15 (มีนาคม 2529) : 50-57.

นันทกา วชิรพินทุ. "การศึกษาทัศนคติทางภาษาที่มีต่อภาษาจีนและผู้พูดภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

ปราณี กุลละวณิชย์ และคนอื่น. ภาษาพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ปรีชา ทิชินพงศ์. "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกของชาวไทยภาคกลางและชาวไทยภาคใต้ที่มีต่อผู้พูดภาษาไทยกลางกับผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้." รายงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี, 2526.

พัชรี โรหิตาสันธุรธี. "การยืมและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย." ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม อังกฤษ-ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ฟ, 2542.

ศศิธร ธาตุเหล็ก. "ทัศนคติของคนไทยในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

สุทธิรา ร่องพาณิชเจริญ. "การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุภาค เอฟ.เอ็ม.ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

สุภางค์ จันทวานิช. การจัดช่วงชั้นทางสังคม : เกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและหนังสือเล่ม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อมร ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ชัยอนงค์ วงศ์โสธร. "การบัญญัติศัพท์และการทับศัพท์" อักษรและภาษาเทคนิค 2 (มกราคม-มิถุนายน 2527) : 12-23.

Fasold, Ralph W. The Sociolinguistics of Society. Oxford : Basil Blackwell Ltd, 1984.

Kachru, Braj B. "Code-Mixing as a Communicative Strategy in India." In New Varieties of English : Issues and Approaches. pp. 18-27. Edited by Richards, Jack C. Singapore' SEAMEO Regional Language Centre, 1979.

Lambert, Wallace E. "Evaluational Reactions To Spoken Languages." In Language, Psychology, and Culture. pp. 80-96. Edited by Anwar S. Dil. California . Stanford University Press, 1970.

Pattkopt, Deeyoo. "Central Thai and Northeastern Thai : A Linguistic and Attitudinal Study, " Ph.D. Dissertation, University of Texas at Austin, 1983.